

КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В III КЛАС

Български език и литература • Математика
за учебната 2026/2027 година

Документът е съобразен с Наредба № 11 от 01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците (в действащата редакция), Наредба № 5 от 30.11.2015 г. за общообразователната подготовка и действащите учебни програми за III клас на Министерството на образованието и науката.

Приет с решение на Педагогическия съвет, Протокол № 19/09.09.2026 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Критериите обхващат основните очаквани резултати по математика и български език и литература, писмени и устни форми на проверка, диктовка, четене и описателни характеристики на различни равнища на постижение.

За учениците в III клас оценяването се формулира чрез качествени показатели и описателни равнища, които показват степента на постигане на очакваните резултати.

Основни принципи:

- оценяване спрямо очакваните резултати от учебната програма, а не чрез сравнение между учениците;
- предварително ясни критерии за писмени, устни и практически задачи;
- отчитане на правилния подход и частично постигнат резултат, когато задачата позволява;
- конкретна обратна връзка за допуснатите грешки и следващите стъпки за подобрене;
- наблюдение на индивидуалния напредък и подкрепа при установени затруднения;
- недопускане на темп на работа, старание или поведение сами по себе си да определят учебния резултат.

II. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ КАЧЕСТВЕНИ РАВНИЩА

Равнище	Описание
Постига в много висока степен	Постига напълно очакваните резултати, работи самостоятелно и уверено, прилага знанията в различни ситуации, обяснява изборния подход и прави обосновани изводи.
Постига очакваните резултати	Показва устойчиви знания и умения и се справя самостоятелно с основните задачи; допуска отделни несъществени неточности.
Постига частично очакваните резултати	Познава част от основното учебно съдържание, но прилага знанията несигурно и се нуждае от насочване или допълнителна опора.
Нуждае се от допълнителна подкрепа	Все още не постига устойчиво основните очаквани резултати и се нуждае от системна подкрепа, повече упражнения и адаптирани стратегии.

Конкретните наименования на качествените показатели в училищната документация се прилагат съобразно действащата Наредба № 11/2016 г. и утвърдената училищна практика.

III. МАТЕМАТИКА – III КЛАС

1. Основни области и очаквани резултати

- чете, записва, сравнява и подрежда числата до 1000;
- преминава от един запис на числото към друг според поставената задача;
- събира и изважда числа до 1000 без и с преминаване;
- умножава и дели двуцифрени и трицифрени числа с едноцифрено число в рамките на изученото съдържание;

- пресмята числови изрази и спазва изучения ред на действията;
- намира неизвестен компонент в изучени равенства и зависимости;
- разпознава изучените видове триъгълници според страните и ъглите;
- намира обиколка на изучени равнинни фигури и определя неизвестна страна при зададени условия;
- използва мерни единици за дължина, маса и време и връзките между тях в рамките на учебната програма;
- решава съставни текстови задачи, включително задачи с отношения „с повече“, „с по-малко“, „пъти повече“ и „пъти по-малко“;
- моделира практическа ситуация с математически израз или последователност от действия;
- обяснява избрания начин за решаване и проверява правдоподобността на резултата.

2. Оценяване на тестова и писмена работа

При тестова и писмена работа точковата тежест на задачите се определя предварително според вида, броя на проверяваните умения и сложността на задачата.

- задачите с избираем отговор могат да имат еднаква точкова тежест;
- задачите със свободен отговор могат да носят повече точки;
- при задача с разширено решение се оценяват правилният избор на действие, междинните стъпки, изчисленията и крайният отговор;
- единична изчислителна грешка не заличава автоматично правилния подход, ако последващото решение е логически последователно;
- при текстова задача се оценяват разбирането на условието, математическият модел, решението и формулираният отговор.

3. Аналитична рубрика за текстова/съставна задача

Критерий	Какво се оценява	Препоръчителна тежест
Разбиране на условието	Разпознава данните, търсеното и отношенията между величините.	20%
Математически модел	Избира подходящи действия, израз или друга форма на математически запис.	25%
Изпълнение	Извършва правилно пресмятанията и спазва реда на действията.	30%
Запис и мерни единици	Използва правилни математически знаци, мерни единици и четлив запис.	10%
Отговор и проверка	Формулира ясен отговор и проверява резултата, когато е приложимо.	15%

Посочените тежести са примерни и могат да бъдат адаптирани към конкретната задача.

IV. БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – III КЛАС

1. Езикови компетентности

- разпознава и използва изучените части на речта и техните граматични признаци според учебната програма;
- членува правилно съществителни и прилагателни имена в изучените случаи;
- разпознава форми на думата и образува сродни думи;
- разпознава основните части на думата – корен, представка, наставка и определителен член, когато са част от изученото съдържание;
- прилага изучените правописни правила при неударени гласни, обеззвучаване на съгласни, думи с „я“, „й“, „ьо/йо“, представки и други изучени случаи;

- пише разделно думи без собствено ударение и спазва изучените правила за пренасяне;
- различава видовете изречения според целта на изказване и прилага подходящата пунктуация;
- използва правописен и тълковен речник според поставената задача.

2. Диктовка

При диктовка се използва ясна рубрика, която може да се прилага към различни текстове според учебната цел и изученото съдържание.

Област	Показатели	Препоръчителна тежест
Графично оформление	Начален абзац, нов ред, четливост и правилно оформяне на текста.	10%
Изречение и пунктуация	Главна буква, крайна пунктуация, правилно обособяване на изреченията.	15%
Дума като езикова единица	Разделно писане на думи, пренасяне, слято писане на представки и други изучени случаи.	20%
Правопис	Не допуска пропуски/вмъквания, прилага изучените правила за гласни, съгласни, „я“, „й“, струпани съгласни и други изучени случаи.	45%
Обща четливост	Писането позволява еднозначно разчитане на текста.	10%

Учителят може да използва 5-точкова или друга предварително обявена система, ако точките по отделните показатели са определени спрямо конкретния текст.

3. Творческа задача / създаване на текст

- съответствие с темата и комуникативната задача;
- подходящо заглавие, когато се изисква;
- логическа последователност на изложението;
- използване на опорни думи или план, когато са дадени;
- свързаност между изреченията;
- правописна и пунктуационна точност;
- четливост и подходящо графично оформление.

4. Четене и литературни компетентности

- чете правилно, плавно и изразително текстове, подходящи за възрастта;
- разбира основното съдържание и извлича важна информация от текста;
- отговаря на въпроси, свързани със съдържанието, и подкрепя мнението си с примери;
- характеризира герой чрез негови постъпки, думи и отношения;
- разпознава основни литературни жанрове в рамките на изученото;
- различава художествен и нехудожествен текст;
- изразява мнение по литературен въпрос и прави елементарни връзки между текст, герой и основна идея.

Темпът на четене може да се наблюдава диагностично, но не се използва самостоятелно като критерий; оценяването отчита едновременно правилност, плавност, изразителност и разбиране.

V. ОПИСАТЕЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПО ПРЕДМЕТИ

1. Математика

Постига в много висока степен: Работи самостоятелно и точно с числата до 1000, решава и съставя текстови задачи, прилага алгоритмите за действия, използва правилно мерните единици и геометричните знания и обяснява избрания подход.

Постига очакваните резултати: Справя се самостоятелно с основните изучени задачи; допуска отделни изчислителни или записни неточности, които не променят съществено разбирането на метода.

Постига частично очакваните резултати: Разбира основните понятия и част от алгоритмите, но допуска грешки при многостъпкови задачи, умножение/деление, мерни единици или моделиране и се нуждае от насочване.

Нуждае се от допълнителна подкрепа: Има устойчиви затруднения при основни пресмятания, текстови задачи, математически запис и прилагане на изучените алгоритми.

2. Български език и литература

Постига в много висока степен: Пише грамотно и четливо, прилага изучените правописни и граматични правила, чете с разбиране и изразителност, аргументира мнение и създава самостоятелно свързан текст.

Постига очакваните резултати: Показва устойчиви знания и умения, като допуска отделни несъществени неточности в правописа, граматиката, четенето или създаването на текст.

Постига частично очакваните резултати: Разпознава основни езикови явления и разбира общия смисъл на текст, но се нуждае от подкрепа при граматичен анализ, диктовка, литературен отговор или творческа задача.

Нуждае се от допълнителна подкрепа: Има устойчиви затруднения при правопис, граматика, четене с разбиране и създаване на свързан текст и се нуждае от системна допълнителна работа.

VI. ФОРМИРАНЕ НА ГОДИШНАТА ОЦЕНКА

Годишната оценка по всеки учебен предмет отразява степента на постигане на очакваните резултати и се формира въз основа на цялостното текущо представяне на ученика през учебната година.

Тя не следва да бъде механичен сбор или средно аритметично на отделни точки. Отчитат се устойчивостта на знанията и уменията, представянето в различни видове задачи, самостоятелността и индивидуалният напредък.

VII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Критериите могат да бъдат конкретизирани от екипа на учителите в III клас според вида на конкретната работа, като точковата тежест и условията за оценяване се съобщават предварително.

При нормативна промяна или изменение на учебните програми настоящият документ се актуализира.